

Post Bellum – Příběhy našich sousedů

Pan Josef Morkus při nahrávání

**Pan Josef Morkus se narodil 5. února 1945
do smíšené rodiny.**

**Tatínek, který dělal vedoucího expedice
v Kostelci nad Jihlavou, byl Němec a maminka Češka.
Má o čtyři roky staršího bratra.**

O době bezprostředně po válce se pan Morkus dověděl od maminky a dnes na to vzpomíná :

„Když skončila válka, mně byly tři měsíce. Táta byl vyhozený z práce, protože byl Němec, naši přišli o majetek a my jsme se stěhovali do Jezdovic, to je asi 4 km od Třeště. Tam žili rodiče mojí maminky, kteří rodinu živili. Celá rodina byla zařazena do odsunu. Táta žádal, aby mohl v republice zůstat. Zatím se musel každý den hlásit na práci na výboru. Společnost se k Němcům po válce chovala takovým divným, nehezkým způsobem. Táta o tom nechtěl nikdy mluvit. Nakonec bylo rozhodnuto, že celá naše rodina tady může zůstat.“

Chaloupka rodičů matky pana Morkuse v Jezdovicích.

V roce 1946 se rodiče i s oběma syny přestěhovali do Jihlavy. Bydleli jako nájemníci v dvouposchodovém domě na rohu ulic Věžní a Husova. Pan Morkus chodil do základní školy nejdříve na místě, kde je dnes „zdrávka“, později do školy naproti kinu Dukla (dříve Stalingrad). Tam dnes sídlí gymnázium. Vzpomíná na bramborové brigády, uhelné prázdniny a hlavně na nácvik výbuchu atomové bomby: „*Pořád do nás na škole hustili, i když jsme byli malí, že nás chtějí přepadnout zlí imperialisti a hodit sem atomovou bombu. A my jsme dělali nácvik atomového výbuchu. To nám zapískali a my jsme letěli na dvůr, tam si lehnout nohama k výbuchu a přikrýt se pláštěnkama. Což teda pro kluky bylo nádherný. My jsme závodili, letěli jsme po schodech jako blbci, kdo zalehne jako první. A pak jsme zase šli do třídy, že jsme si jako zachránili život.*“

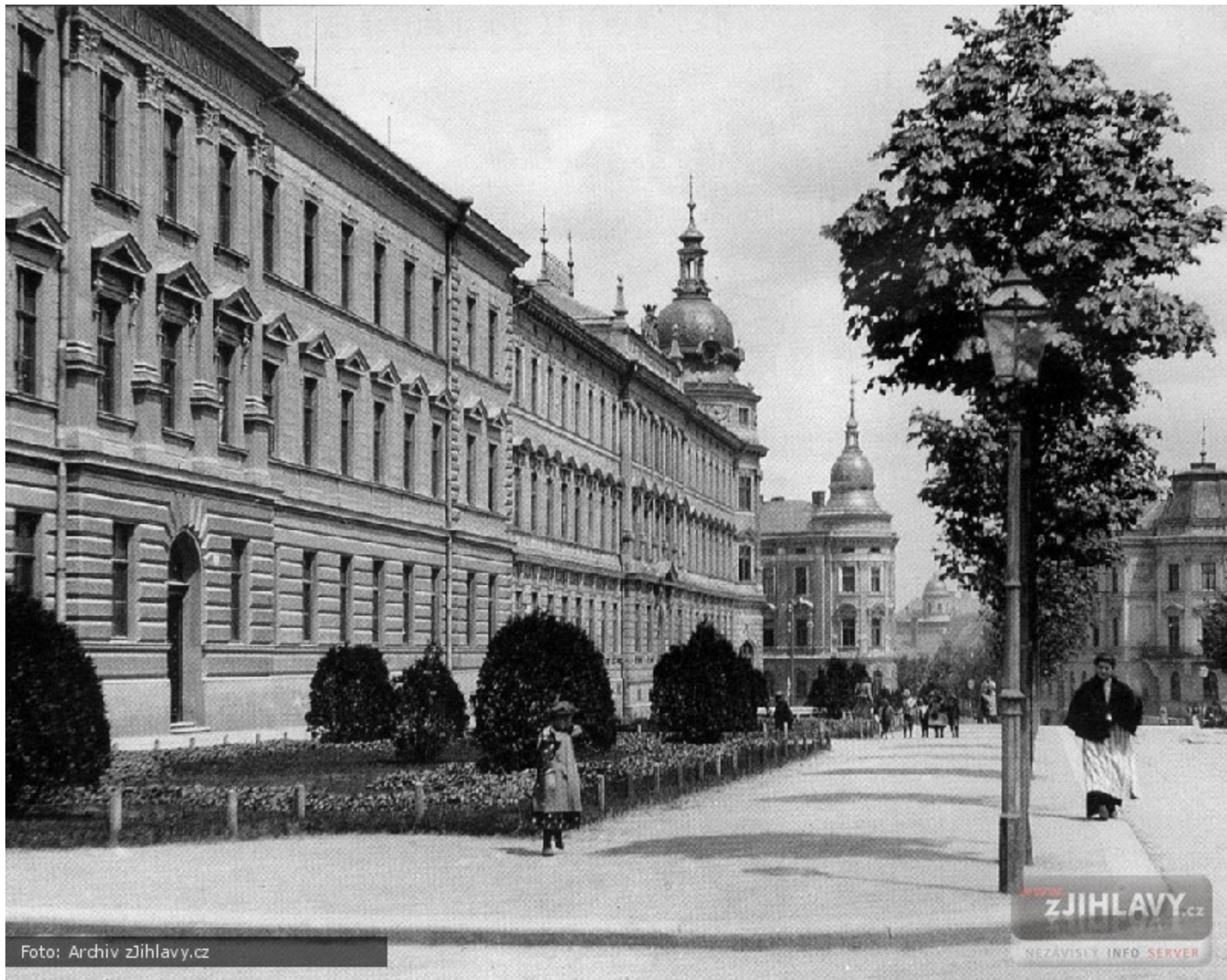

Foto: Archiv zihlavy.cz

www.zihlavy.cz

NEZÁVISLÝ INFO SERVER

Na dobu o prázdninách, které trávil u svého dědečka v Jezdovicích, vzpomíná pan Morkus následovně :

„Na prázdniny jsem jezdil do Jezdovic k babičce a dědovi, kam jsme utekli, když nás vyhodili z Kostelce. Můj děda se narodil v roce 1869 a umřel v devadesáti letech. Celý život byl soukromě hospodařící zemědělec. On tvrdil, že je sedlák, ale měl tam jen hektar a půl polí. Bydlel v baráku, kde nebyla elektřina. V celé té čtvrti Jezdovic nebyl zavedený elektrický proud. Ještě si pamatuji na bubeníka, kterých chodil a bubnoval, že se mají někam donést králičí kožky, které se budou vykupovat. A my děti jsme chodily s ním. Tak takhle to tam vypadalo. Barák byly dvě místnosti. Bylo to kamenný. Před barákem bylo hnojiště. Byl tam chlév, kde stála kráva a koza, víc už se tam nevešlo, tak byl malinkej. A stodola, kde byla došková střecha.“

Chaloupka rodičů matky pana Morkuse v Jezdovicích.

O svém dědečkovi pan Morkus říká: „*Když o tom dneska přemýšlím, děda byl rád, že jsem tam na prázdniny jezdil. I když mi bylo třeba deset, byla to levná pracovní síla. Protože on furt něco dělal. Pořád jezdil do lesa s vozejčkem, tahal dřevo a kluk mu mohl pomáhat to dřevo sekat. A takovým způsobem se tam vlastně žilo.*“

Jak k těm polím vlastně dědeček přišel, vypráví pan Morkus následovně: „*Tyhlety pole, který tam děda měl. Ty kupoval. Tady mám smlouvu z roku 1926 od barona Steinbacha, za patnáct stovek kupuji půl hektaru pole. Takže on to koupil, ty pole měl koupený.*“

NOTAR
FRANTIŠEK ČERVINKA
V TŘEŠTI (NA MORAVĚ)

V Třešti dne 11. března 1926.

Vaše Blahorodí !

K podpisu kupní smlouvy o pozemky koupené od Třeštského velkostatku v katastru obce Jezdovic dostavte se do mé kanceláře oba páni manželé

ve středu dne 17. března 1926

o 9. hodinách dopoledne

a přineste s sebou kupní cenu	1.380	Kč ,
náklad za kupní smlouvu s provedením	130	Kč
a útraty geometrického plánu	77	Kč .

S veškerou úctou

FR. ČERVINKA,
NOTAR.

*Páni manželé Josefa Antonie
Macešovi Jezdovice.*

Vyzvání k podpisu kupní smlouvy.

„Když potom děda zestárl a bylo mu přes osmdesát“, pokračuje ve svém vyprávění pan Morkus, „ tak měl v podstatě tři možnosti. Bud’ ty pole dát do JZD a pak by tam někdo musel z rodiny dělat. Nebo ty pole darovat státu. Nebo soukromě hospodařit dál, což děda taky udělal. Jenže v roce 1957 mu Odbor zemědělství a lesního hospodářství rady ONV v Třešti oznámil, že mu přidělují náhradní pozemky. Aby tam JZD mohlo hospodařit, tak chtěli mít ty pole scelený. Takže dědovi dali pozemky za vesnicí 2 – 3 kilometry od jeho baráku, kde bydlel. Ještě mu k tomu napsali, že ho činí plně zodpovědným za řádné obdělávání náhradních pozemků, na kterých je povinen hospodařit s péčí vzorného hospodáře.“

Odbor zemědělství a lesního hospodářství rady ONV v Třešti.

Zn. Zem/4-039/57-Dv.

V Třešti dne 9. září 1957.

Pan

Josef Mareš

Jezdovice čp. 52.

Přidělení náhradních pozemků.

Odbor zemědělství a lesního hospodářství rady ONV v Třešti uvědomuje Vás o tom, že při HTUP prováděné ve Vaší obci ve prospěch státních statků, řed. Kamenice n.L., oddělení Třešť a pro JZD v Jezdovicích, byly Vám přiděleny náhradní pozemky, které jsou přibližně stejné bonity, výměry a druhu jako Vaše pozemky převzaté do směny.

Původní pozemky:	parc. čís.	třída	výměra ha	kultura
	1110/7	6	0,3969	role
	1111/1	7	285	role
	1109/9	3	126	pastva
Náhradní pozemky č.1118/6		6	4218	role

Rozdělení podle kultur:	Původní pozemky	Náhradní pozemky
role	0,4252 ha	0,4218 ha
pastva	126 ha	-
celkem	0,4378 ha	0,4218 ha

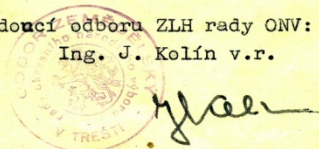
Odbor zemědělství a lesního hospodářství rady ONV v Třešti Vás činí plně odpovědným za řádné obdělání náhradních pozemků, na kterých jste povinen hospodařit s péčí vzorného hospodáře.

Proti tomuto rozhodnutí lze se odvolati do 15 dnů počínajíc dnem následujícím po dni doručení rozhodnutí k správě zemědělství a lesního hospodářství rady KNV v Jihlavě, podáním učiněným na odbor zemědělství a lesního hospodářství rady ONV v Třešti.

Zároveň se vylučuje odkladný účinek případně podaného odvolání proti tomuto rozhodnutí, ježto naléhavý obecný zájem vyžaduje, aby veškeré pozemky byly včas a řádně obdělány.

Vedoucí odboru ZLH rady ONV:

Ing. J. Kolín v.r.

Uvědomění o přidělení náhradních pozemků

„V té době bylo dědovi osmdesátosm let, za dva roky umřel. Děda pečlivě na těch pozemcích hospodařil ,“ vypráví dále pan Morkus. *„A po jeho smrti babička, té táhlo taky na devadesát, darovala ty pole státu. A stát jí napsal, tedy finanční odbor v Třešti, že rozhoduje, že přijímá nabídku darování československému státu a že nepřebírá žádné závazky ležící na tomto majetku. Takže takhle to bylo.“*

„Tenhle příběh je velice zvláštní a vypovídá to o téhle době,“ zamýšlí se pan Morkus. *„Snad nikdy v životě jsem neviděl babičku s dědou sedět. Pořád něco dělali. Živili se na dnešní dobu neskutečně skromným způsobem. Protože z těch pár polí, co tam měli, nikdo nemohl zbohatnout. Živili z toho čtyři děti.“*

Na chalupě v Jezdovicích s kamarádem, tatínkem a dědečkem.

„Naše rodina byla věřící. Tenkrát , v letech 1951 – 1956, to nebylo nic tak nenormálního. Chodili jsme prostě do kostela. Minoritský kostel, který je vedle Brány Matky Boží, tam byly v neděli tři mše. Až postupem času byl tlak komunistů, aby tu víru zlikvidovali. Dokonce v 1. a v 2. třídě bylo náboženství povinné. Později to bylo zrušené, mohlo se chodit jakoby na nepovinný předmět. Tak jsme tam přešli všichni. Tohle se vlastně vztahuje i k mému tátovi,“ vzpomíná pan Morkus. To byla doba, kdy bylo spoustu brigád. Byl vyhlášen jarní úklid a všichni, kdo bydleli ve Věžní a Husově ulici, tak tam všichni uklízeli. Táta ne. Táta a naše rodina jsme se převlékli a šli jsme do kostela. Začali jsme se vymykat něčemu, co nebylo pro lidi okolo a uliční výbor nějaký zvláštní.“

Minoritský kostel v Jihlavě, kam chodil malý Pepík se svými rodiči.

„On byl táta vůbec svérázněj“, vzpomíná na svého otce pan Morkus. „Třeba na 1. máje, to on nepůjde. Tam naši nikdy nešli. Když byla výzdoba a musely se lepit plakáty a dávat vlaječky do oken, to tedy ani náhodou. Oni k nám chodili z uličního výboru a chtěli po něm, aby to tam vylepil. Takže matka to tam potom někdy nalepila, jenže tam nalepila jen českou vlajku, měla tam být taky ruská. Taková to byla doba. A mě se to potom sečetlo.“

„Když jsem chtěl po skončení základky na střední školu, tak tátovi přišlo: Soudruh Jan Morkus, věc Josef Morkus, to jsem já, žák 8. třídy, nedoporučení na výběrovou střední školu. Ředitelství vám sděluje: nebyl výběrovou komisí doporučen ke studiu na výběrové škole. Důvody: prozatím neskýtá záruky, že z něho vyroste příslušník inteligence spjaté s dělnickou třídou. Ředitel školy vlastní rukou. Bylo mi čtrnáct.“

JEDENÁCTILETÁ STŘEDNÍ ŠKOLA V JIHLAVĚ

Stalingradská 1 — tel. č. 3493

Čís. jedn.: 161/59

V Jihlavě dne 27. února 1959.

Příl.: 0

Soudruh

Jan M o r k u s

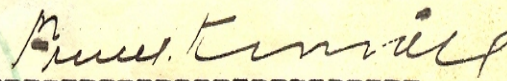
Věžní ul.32

J i h l a v a

Věc: Josef Morkus, žák 8.A - nedoporučení na výběrovou školu.

Ředitelství školy Vám sděluje, že Váš syn Josef Morkus, žák 8.a třídy 1.jedenáctileté střední školy v Jihlavě, nebyl výběrovou komisí doporučen ke studiu na výběrové škole.

Důvody: Prozatím neskýtá záruku, že z něho vyroste příslušník inteligence sřjaté s dělnickou třídou.

ředitel školy

Nedoporučení na výběrovou školu.

„Když si to přečetl táta, řekl, že sepíše odvolání,“ vzpomíná pan Morkus. *„Takže ho potom sepsal. Po nějakém čase přišlo, že se odvolání zamítá. Jedině z kantorů na osmiletce, jmenoval se Klečka, byl to můj třídní učitel, jako jedině za mnou přišel a říkal: Hele, mě to mrzí, ale já jsem v tomhle nemohl nic dělat. Výběrová komise, to nejsme my, bohužel. Aspoň tohle mně řekl. Jinak ostatní kantoři se chovali, jako že se nic nemete. Tak jsem se nedostal nejen na výběrovou školu, ale ani na normální střední školu. Ta základka bylo pod jedenáctiletkou a my jsme si všichni mysleli, že budeme normálně pokračovat. A tak se šlo tenkrát s tátou, pod národním výborem byl nějaký odbor, který rozdělával učební obory. A oni říkali, že už žádný nejsou, jenom hutník a horník. Což táta tehdy řekl: V žádném případě tam kluka nedám. Ale někam mě dát museli. Takže se potom našlo místo na Polenské, tam bylo učiliště Motorpalu, brusič kovů.“*

Učiliště Motorpalu, kam se šel Josef vyučit brusičem kovů (aktuální foto)

„Takže já jsem nastoupil na to učiliště jako brusič kovů. To byla taková doba, že se ještě zdravilo „Čest práci“ a oslovujeme se „soudruhu“. Když jsem to říkal tátovi, ten se chytal za hlavu. Ale nekomentoval to,“ říká o svých začátcích na učilišti pan Morkus.

„V šest ráno jsem nastoupil do učiliště, tam jsme teda stáli, přišel mistr a říká: Čest práci, soudruzi! A my jsme na něj zařvali: Čest práci, soudruhu! V šest ráno. A každý musel mít desetiminutovku, politické aktuality. To jsme vybírali z Rudého práva. Pak se teprve začalo vyučovat. Je tedy pravda jiná, že po řemeslné stránce, to řemeslo se tam dalo naučit. Ale tyhle věci okolo, to bylo šílený. Mně to opravdu vadilo a byl jsem malej. Já jsem to zkoušel na tátu, ale ten se mýnil zbláznit. Ráno jsem se probudil, vstal a zařval jsem na něj: ČEST PRÁCI. Což táta se chytal za hlavu a říkal, že jsem úplně blbej. A tam jsem vlastně byl tři roky a končil jsem jako brusič kovů. Po učilišti jsem nastoupil do Motorpalu a tam jsem vlastně pracoval až do roku 1983.“

„ČEST PRÁCI, SOUDRUZI!“

VČASNÝM PŘÍCHODEM DO PRÁCE

ZASADÍME ZDRCUJÍCÍ ÚDER

AMERICKÝM AGRESORŮM

РЕПРОДУКЦИЯ

Při svém vyprávění o životě pan Morkus také zavzpomínal na období, kdy se věnovat trampingu. *„Taky jsem začal jezdit na trampingu. Mně to připadalo jako spíš nějaký únik. Trampové, to vlastně byli lidi, kteří v neděli, to tenkrát ještě nebyly všechny soboty volný, vyrazili ven. Tak ten pocit svobody, ona to byla jakoby hra. Ne, že by to byla skutečná svoboda. Byla to hra na svobodu, na kamarádství.“*

„Procestoval jsem celou republiku stopem, půlku Maďarska. Tenkrát se dalo jezdit. Vylezli jste na silnici, mávli jste a někdo vás svezl. Buď na traktoru, na nákladáku, nebo jezdily motorky, nemusely být helmy.“

„To byla velice krásná věc a hlavně to dávalo pocit, alespoň mně, že alespoň jeden den jsme mezi lidmi, kde mám pocit, že jsem svobodný.“

„Já nevím, co vám říká Česká Kanada. To je kraj tady za Slavonicemi. Pokud byste někdy měly možnost, tak se tam jed'te podívat. My jsme tam šli ještě někdy před vojnou, že to jako projedeme coby trampové s usárnama na zádech. Vypadali jsme asi jako nějaký zbojníci. To vám vyskakovali zelení mužáci někde z výkopů, furt chtěli občanky, a kam jdete, co tam budete dělat, proč jste tady? Takže ono to mělo i tuhle tu druhou stránku svobody, volnosti. A pak přišla vojna.“

Pan Josef Morkus strávil svá vojenská léta v Mariánských Lázních. Považuje tuto dobu za poměrně nezajímavou záležitost. Jako voják se zúčastnil spartakiády v Praze. Při natáčení o době „vojančení“ vyprávěl: *“Kdyby vám někdo vykládal, že na vojně bylo pěkně, že ho vojna nedostala, je to blbost. Každého dostala, protože je to nadřízenej, podřízenej, rozkazy musíte plnit. Ale my jsme v té době měli ještě jednu věc. Byl to rok, kdy byla spartakiáda. A že tedy budeme nacvičovat na spartakiádu. My jsme dokonce cvičili v Praze. Bydleli jsme na Vypichu. Bylo to obří stanový městečko. A mně, ne že by to tak vadilo. Dostal jsem se z kasáren. Všechny vojenské povinnosti se ale musely plnit a navíc byl ještě nácvik na spartakiádu. Všechno muselo být do detailu, protože jsme byli vojáci.”*

Stanové městečko na Vypichu v době spartakiády.

„V Praze byly nácviky na ploše Strahovského stadionu, spartakiádního. Nacvičovalo se brzy ráno, už v šest hodin. Takže my jsme z těch stanů vylezli ve čtyři ráno. A teď jsme pochodovali na ten Strahov, tam se nacvičovalo, a zase nazpátek na Vypich. Nebylo to dvakrát příjemné. Nevím, jestli jste ten stadion viděli. Z té „Brány borců“ bych to už dnes nepřeběhl, tenkrát jsem byl trénovanej. Ozvala se dělová rána a my jsme museli řvát „URÁ“ a letěli jsme přes ten stadion na značky. Já jsem byl asi ve třetí řadě a než jsem tam doběhl, tak jsem toho měl dost. Ale na druhou stranu: když jsme šli ráno tou Prahou v útvaru, velitelé chtěli, abychom zpívali, což se nám líbilo. Tak my jsme ráno v pět hodin řvali z plných hrdel „Přes spáleniště...“, aby taky lidi nespali, když nemůžeme spát my. Bylo to takový pitomý, ale pocit to byl dobrej.“

**Přes spáleniště, přes krvavé řeky,
pluk za plukem jde neochvějně dál,
na naší straně, srdce, právo, věky,
jdem vpřed jak čas, jak pomsty hrozný val.**

**S potomky slavných ruských bohatýrů,
vnuk husitů jde bok po boku vpřed,
jsme zbraň i hráz rodícího se míru,
jsme nových dnů, přední uderný slet!**

**Refrén: S velikou armádou,
z cesty smetem vrahy!
S armádou Sovětů,
dojdeme do Prahy!
My svorní a silní,
pěsti své zvedáme!
Společně boj!
Půjdeme vpřed!
A nebo spolu padneme!**

**Nad Vltavou, až nové slunce vzplane,
v červácích vyjde slunce z východu!
za pluhem s námi nový oráč vstane,
vykročíme šťastnému pochodu!**

**Hlas míru zazní od pólu až k pólu,
rovny si budou všechny národy!
se Sověty, pak budem střežit spolu,
nové dny práce, štěstí, svobody!**

**Refrén: S velikou armádou,
z cesty smetem vrahy!
S armádou Sovětů,
dojdeme do Prahy!
My svorní a silní,
pěsti své zvedáme!
Společně boj!
Půjdeme vpřed!
A nebo spolu padneme!**

Nácvik na spartakiádní vystoupení v Praze.

“Vrátil jsem se z vojny a byl rok osmašedesátej. Tady v Jihlavě, můj pocit: bylo to zvláštní. Ti vojáci sem přijeli, tuším, druhý nebo třetí den. Na náměstí stály tanky, u toho vojáci, u pošty, u výboru stáli vojáci. Ruský, hubený a koukali. Ted’ se nepracovalo, takže celá Jihlava byla na náměstí a snažila se jim říkat, že tady nemají co dělat. Protože lidi uměli mluvit rusky díky tomu, že ruština už byla ve škole povinná. Bylo to zvláštní naštvání, pochopitelný, že si někdo dovolil obsadit tuhle zemi. Podepisovaly se rezoluce na podporu Dubčeka, Svobody, Černíka, za neutralitu, za okamžitý odchod, ale ve své podstatě to jakoby nedávalo smysl. A mně to už tenkrát připadalo. Zatím co to probíhalo v Jihlavě, já nevím, dva, tři, čtyři dni, než oni odtáhli z toho náměstí pryč. Nevidím důvod, proč tam vůbec šli. Dejme tomu, že to byla demonstrace jejich síly. Zatímco tyhle ty, za který se psala rezoluce, na podporu Dubček, Černíka, ty v Moskvě podepsali, že tady ta vojska můžou být. Takže to byly moje vzpomínky na osmašedesátý rok,“ říká pan Morkus.

Krásná je naše město a krásně a svobodně se chováme k němu.

PROHLÁŠENÍ NS ČSSR PŘIJATÉ DNE 28. 8. 1968

Národní shromáždění vycházejíc z jednomyšlné vůle lidí, vykázané ve stovkách rezolucí, které docházejí NS, považuje za nutné prohlásit:

- 1/ NS považuje neakce ohrožení ČSSR vojáky pěti států Varšavského paktu za protiprávní, odporující mezinárodní smlouvě, Chartě spojených národů a Varšavské smlouvě.
- 2/ NS vyzývá díky prezidentu republiky, představitelům bezkolovnovské vlády, komunistické strany a NF za jejich další při neokrevních jednáních a osvědčuje jejich další vynaložení k odstranění dosudního neokrevního stavu v naší zemi.

Zpravodajství

OKRESNÍHO VÝBORU KSČ V JIHLAVĚ 28. SRPNA 1968

Prohlášení soudruhů Smrkovského, Dubčeka, Černíka a Svobody

Naši drazí spoluobčané!

Sváji myšlenkami jsme každým okamžikem s vámi. Cítíme a víme a rozumíme vám. Cítíme svou odpovědnost za důvěru, kterou jste nás oklopili. Prosíme vás ve jménu všeho, co je drahé našim národům, nedejte se unést svými city k ničemu, co by znamenalo národní katastrofu. Všechno teď závisí na vás, na vašem rozhodnutí. Rozhodujte státnicky a mužně. Víme, že jste toho schopni. Hlavní otázka dneška zní: Dokážete najít východisko z reálné situace a vidnout si sami v těchto těžkých chvílích? Nebo dovolíme, aby neodpovědnost nerozvázných či síly cizího socializmu vyvolaly křehké vojáky, které jsou na našem území? Chceš snad někdo, kdo má rád naši socialistickou vlast, aby se tato vojska zase vrátila do ulic našich měst, z nichž už většina odešla a budou dále odcházet. Myslíš snad někdo, že si sami vidnout neumíme? My věříme, že to dokážeme! Dokážeme za jakýchkoliv podmínek. Žádali jsme, aby se vámi volení představitelé opět ujali svých funkcí. Jsou vám za to vděční a zavázáni do konce svých životů. Prosíme vás však v této chvíli o jediné. Podpořte to, proč jsme do svých funkcí se vrátili. To, co je podmínkou, aby vaše i naše další měla smysl. Podpořte snahu o konsolidaci, aby vojska z našeho území mohla nařít postupně odcházet a nakonec vůbec odejít. Postavte se spolu s námi proti všemu, co stojí tomuto další v cestě. Pomozte nám zadržet provokaci, zabráněte bezohrádní hře o osudy našich národů. V tom je celý smysl našeho jednání. To je předpoklad, abychom mohli pokračovat v politice

EMY BV ZAECH?
O HE BALWA
ZEM 169

UBČEKA NEDÁME!
RUSŮM NIC

(AN'VO

„Zajímavější je spíše rok 1969,“ pokračuje ve svém vzpomínání pan Morkus. „Vedle mě v Motorpalu pracoval soudruh, který, když sem přišli Rusové, prohlásil: Zaplat' Pán Bůh, že už jsou tady, alespoň to dají do pořádku. Což byla dost velká odvaha. To bylo na přes držku, protože tohle říct, tak mohl dostat pár facek a asi je dostat měl. Ale to nedostal. Ale tenhle ten soudruh potom byl vlastně v prověřkových komisích. Komunisti začali vyhazovat svoje soukmenovce ze strany, protože se přiklonili na nesprávnou stranu v roce 1968. Podporovali jste Dubčeka, tak vás vyloučíme ze strany. Když je vyloučili ze strany, tak je vyhodili ze zaměstnání. Takže na naší dílně se začali objevovat náměstci z Tesly, kteří byli vyhozeni. A oni měli pocit, že jim bylo ubližováno.“

Alexander Dubček – v roce 1968 první tajemník ÚV KSČ.

„ Ten soudruh, který dělal vedle mě a byl v prověřkové komisi, tak tenhle pán to komentoval naprosto nádherným způsobem: strana je vybrala, strana jim dala práci a oni na stranu budou nadávat? A já jsem z toho měl radost, že na ně taky došlo.“

Na roce 1969 pan Morkus viděl i jiné věci. „Ty demonstrace na podporu Dubčka o rok později 21. srpna 1969. Tak ten podepisoval, tenkrát se tomu říkalo „pendrekovej zákon“. Dubček jako šéf parlamentu, národního shromáždění. Nakonec na to taky dojel, vyhodili ho ze všech funkcí. Nastoupil tam Husák a by to.“

„Pendrekový zákon“

ZÁKONNÉ OPATŘENÍ

předsednictva Federálního shromáždění ze dne 22. srpna 1969

o některých přechodných opatřeních nutných k upevnění a k ochraně veřejného pořádku

V zájmu upevnění a ochrany veřejného pořádku, který je v současně době hrubě narušován, zejména ze strany protisocialistických a protispolečenských živlů,

usneslo se předsednictvo Federálního shromáždění podle čl. 58 odst. 3 ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci na tomto zákonném opatření:

§ 1

Kdo se po nabytí účinností tohoto zákonného opatření

– účastní akce narušující veřejný pořádek, kdo k takové akci vyzývá nebo ji podporuje,

kdo neuposlechne výzvy veřejného činitele k zachování veřejného pořádku

nebo kdo k takovému neuposlechnutí jiného vybízí,

– kdo odpírá plnit povinnosti vyplývající z jeho služebního postavení nebo pracovního zařazení a ztěžuje tak úsilí o udržení veřejného pořádku či nerušeného chodu pracoviště nebo

kdo jiného k takovému neplnění povinností vybízí, bude potrestán, pokud nejde o trestní čin,

pro přestupek odnětím svobody až do tří měsíců nebo peněžitým trestem až do 5000,- Kčs

nebo oběma těmito tresty.....

Toto zákonné opatření nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí do 31. prosince 1969.

Svoboda v. r.

Dr. **Dubček** v. r.

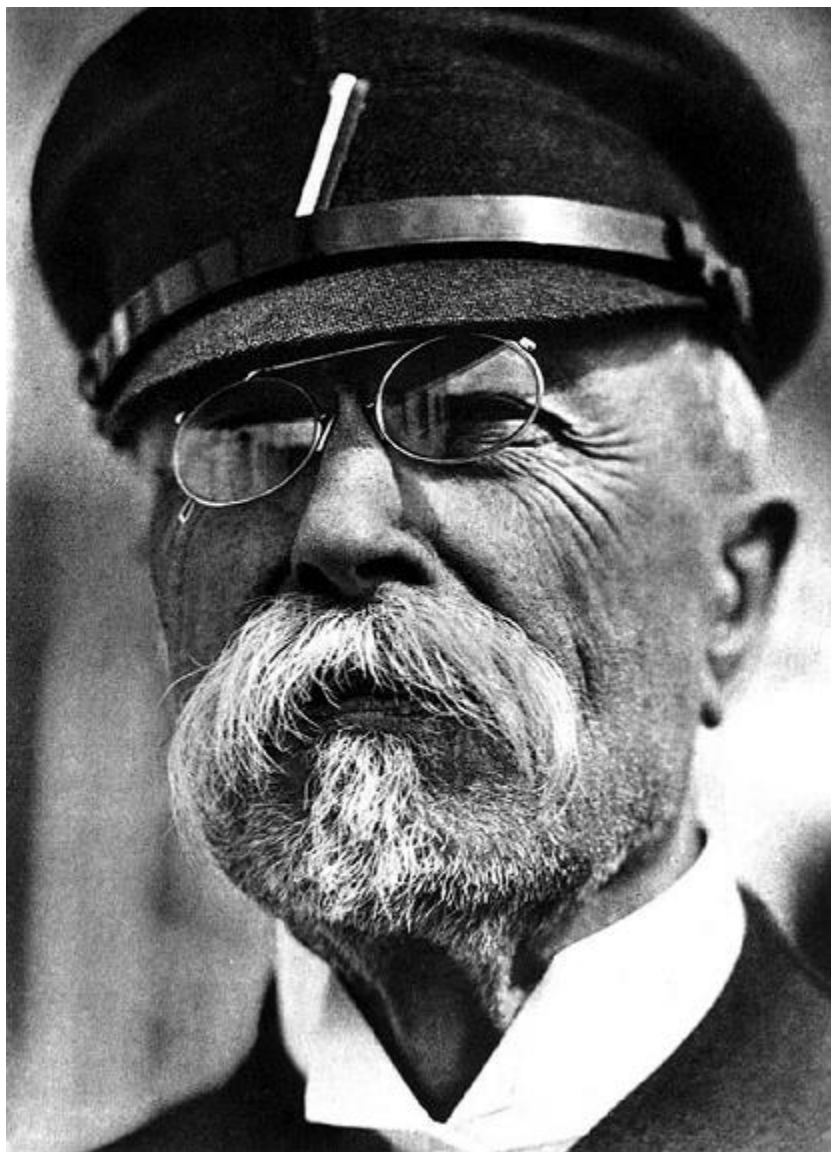
Ing. **Černík** v. r.

„Já jsem potom, po vojně,“ pokračuje ve svém vyprávění pan Morkus, „začal studovat a to se mi líbilo. Už jsem již neohrožoval dělnickou třídu. Večerní jedenáctiletku. Tenkrát se tomu říkalo střední škola pro pracující. Takže jsem odmaturoval na té jedenáctiletce a později jsem si udělal maturitu na průmyslové škole strojnické. Takže jsem si tímhle způsobem dodělal dvě střední školy a v roce 1983 byl v Jiskře, to byly dělnické noviny, inzerát, že chtějí mistra odborného výcviku na učilišti v Motorpalu. Já jsem se tam přihlásil a oni mě přijali. Takže najednou se ze mě stal mistr odborného výcviku na učilišti, kam se mi tenkrát nechtělo jít do učení.“

Letecký pohled na jihlavský Motorpal.

„Největší paradox tohohle byl ten, že já jsem na to učiliště nastoupil a tam to zůstalo, jak když jsem tam byl já v těch čtrnácti letech. Ráno nástupy, ČEST PRÁCI, SOUDRUHU MISTŘE. No to bylo šílený. Mluvím o roku 1985. Já jsem odtud odcházel v roce 1987 na průmyslovou školu jako učitel do dílen a takhle to tam fungovalo. Ty děcka znovu říkaly ČEST PRÁCI,“ vzpomíná na své působení v učilišti Motorpalu pan Morkus. *„Dělaly se tam nástěnky. K 28. říjnu, to muselo být v roce 1985 a už to bylo takový uvolněnější. Lidi měli z těch komunistů spíš srandu, protože nikdo tomu snad už ani nemohl věřit. Tak my jsme s děckama udělali nástěnku. 28. říjen a pod tím bylo napsáno: 1918 – vyhlášení republiky. A já jsem tam dal Masaryka. Kluci koukali, co je to za pána. To je náš první prezident Československa. Oni z toho 28. října měli Den znárodnění.*

Vznik ČSR

28. říjen 1918

„A to tam viselo snad tři hodiny, než si toho někdo všimnul. Masaryk musel jít pryč, toho jsme museli sundat. Museli jsme to přehodit, že to byl Den znárodnění. Tak takhle to vypadalo na učilišti tři roky před tím, než komunisti odešli. A to mně na tom učňáku doopravdy vadilo. A tak jsem se snažil nějakým způsobem odtud dostat.“

„Mě ta práce s dětmi bavila,“ pokračuje pan Morkus, „doopravdy. A znovu musím říct, že ti řemeslníci, kteří odsud odcházeli, byli řemeslníci. My jsme je řemeslu naučili. Ale to okolo mi strašně vadilo. A pak byla možnost jít na prumku, na průmyslovou školu, takže jsem tam s radostí šel. Tam byla atmosféra úplně jiná. A tam jsem vydržel až do důchodu. Musel jsem dodělat tři semestry pajdáku, tady trvali na tom, že musím mít pedagogické vzdělání. Takže jsem na starý kolena jezdil do Brna a tam jsem ještě studoval.“

„A pak už vlastně byl rok 1989. Podepsal jsem Několik vět. Jenže to nebylo nějaké hrdinství. To bylo za propuštění Havla. Nehledě k tomu, že Několik vět podepsalo asi 50.000 lidí.“

Požadavky Několika vět

Propustit politické vězně

Zajistit svobodu shromažďování

Nepronásledovat nezávislé iniciativy

Ukončit cenzuru

Neomezovat věřící

Umožnit diskusi o životním prostředí

Umožnit svobodnou výměnu názorů o 50. letech,
srpnu 1968 a normalizaci

„V Praze začala revoluce 17. listopadu, tady u nás to bylo se zpožděním. Studenti na prumce a gymplu přišli s tím, že se děje něco strašného, jak sem později začaly docházet zprávy, co se děje v Praze. Takže budou taky stávkovat a udělají průvod. Sešli se před gymplem a ptali se, jestli s nimi také půjdu. Jo, půjdu. A tak jsme šli od gymplu Křížovou ulicí na náměstí a zase zpátky. Každý jsme měli svíčku. Takže takhle to začalo tady v Jihlavě. To bylo pár lidí, těch študáků tam mohla být tak stovka. Pak už byly nějaké ty demonstrace na náměstí.“

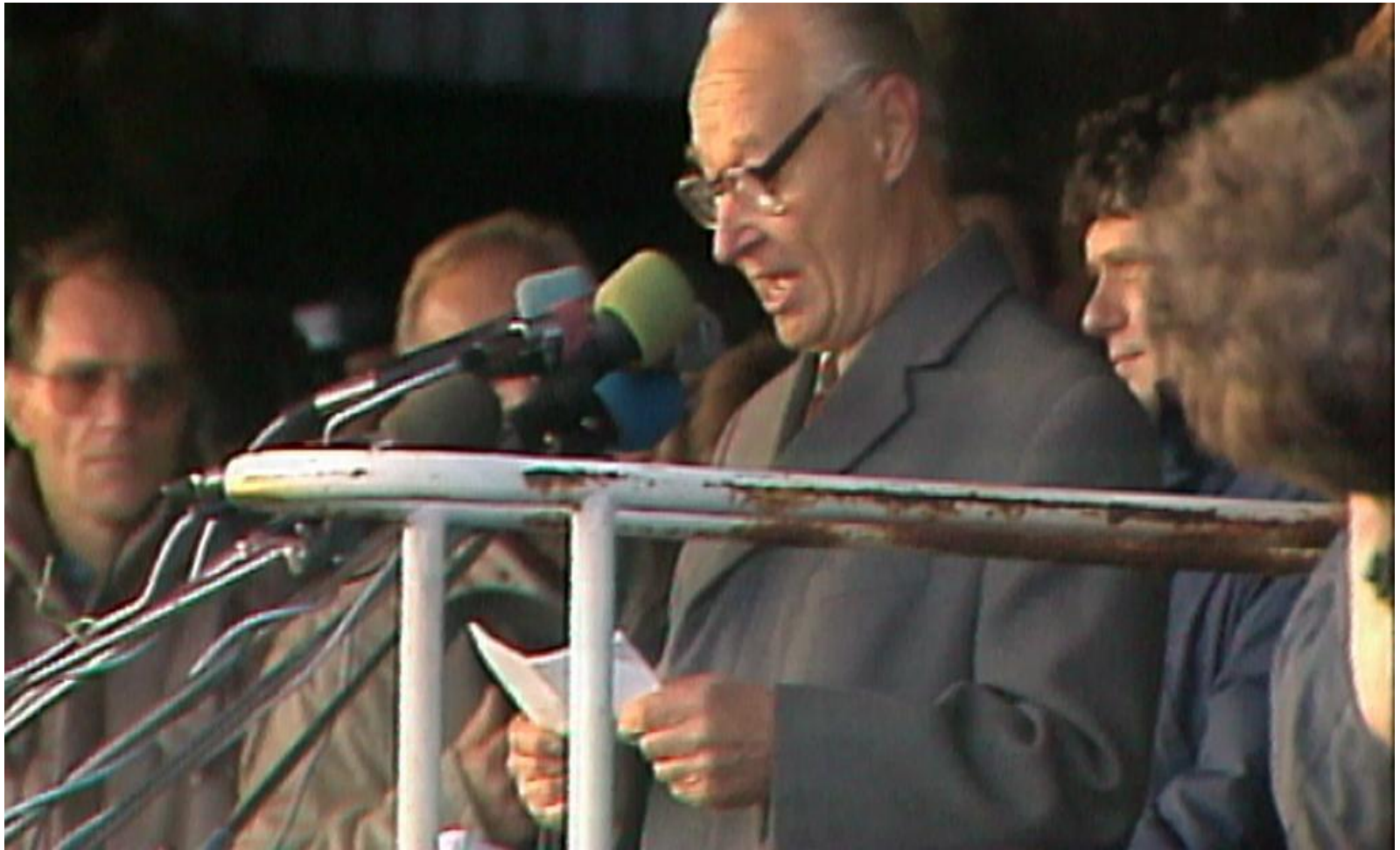

Listopad 1989 v Jihlavě.

„Já jsem vždycky říkal,“ pokračuje pan Morkus ve svém vyprávění, „že až komunisti jednou odsmrděj, takže pojedu do Prahy a picnu šampaňské u koně na Václaváku a zapiju to. Tak jsme teda jeli. Praha byla nádherná. V roce 1968, to lidi byli našťvaný, 1989 Praha slavila. Tam nebyl nikdo, kdo by o tom přemýšlel. Lidé prostě slavili, že jsou svobodný. Hrál se tam jazz ...“

„Byli jsme na Letné. Mnohokrát jsem si na tohle vzpomněl. Objevil se tam Dubček a řečnil. Vedle mě stál pán a povídá: To nám ta svoboda pěkně začíná. Komuniste řeční o demokracii. Měl v tomhle hodně pravdu. On i oblečením byl jiný. Měl na sobě takový nějaký hubertus, tak vypadal jako funkcionář. A mluvil takovým zvláštním, jakoby funkcionářským jazykem. Mluvil o demokracii. Komuniste nám řeční. To nám to pěkně začíná.“

„ Po roce osmdesát devět jsme zkusili, jestli bychom mohli stát na vlastních nohou. Otevřeli jsme si s mou bývalou manželkou hospodu tady v Jihlavě. Na rohu stála Elektra, vedle do Palackého měli sklad. Tam byly nádherné prostory. Bylo to krásně klenuté, ale bylo to úplně plesnivé. Tam v tom skladu snad byla centimetrová plíseň. Tak jsme z toho udělali hospodu, poměrně dost známou. Jenže postupem času můj syn jako že ne, že hospodského dělat nebude. Takže dneska je z toho zase něco jiného. Byl jsem velice pyšnej na to, že jsme tohle dokázali udělat. Ty podmínky byly úplně šílený. Úvěr, který jsme si vzali, byl 15% nebo 16%. To bylo úplně mimo moje chápání. Ještě jsme se museli zaručit pazdernou, chalupou, kterou jsme měli. Ale vybudovali jsme to, měli jsme hospodu.“

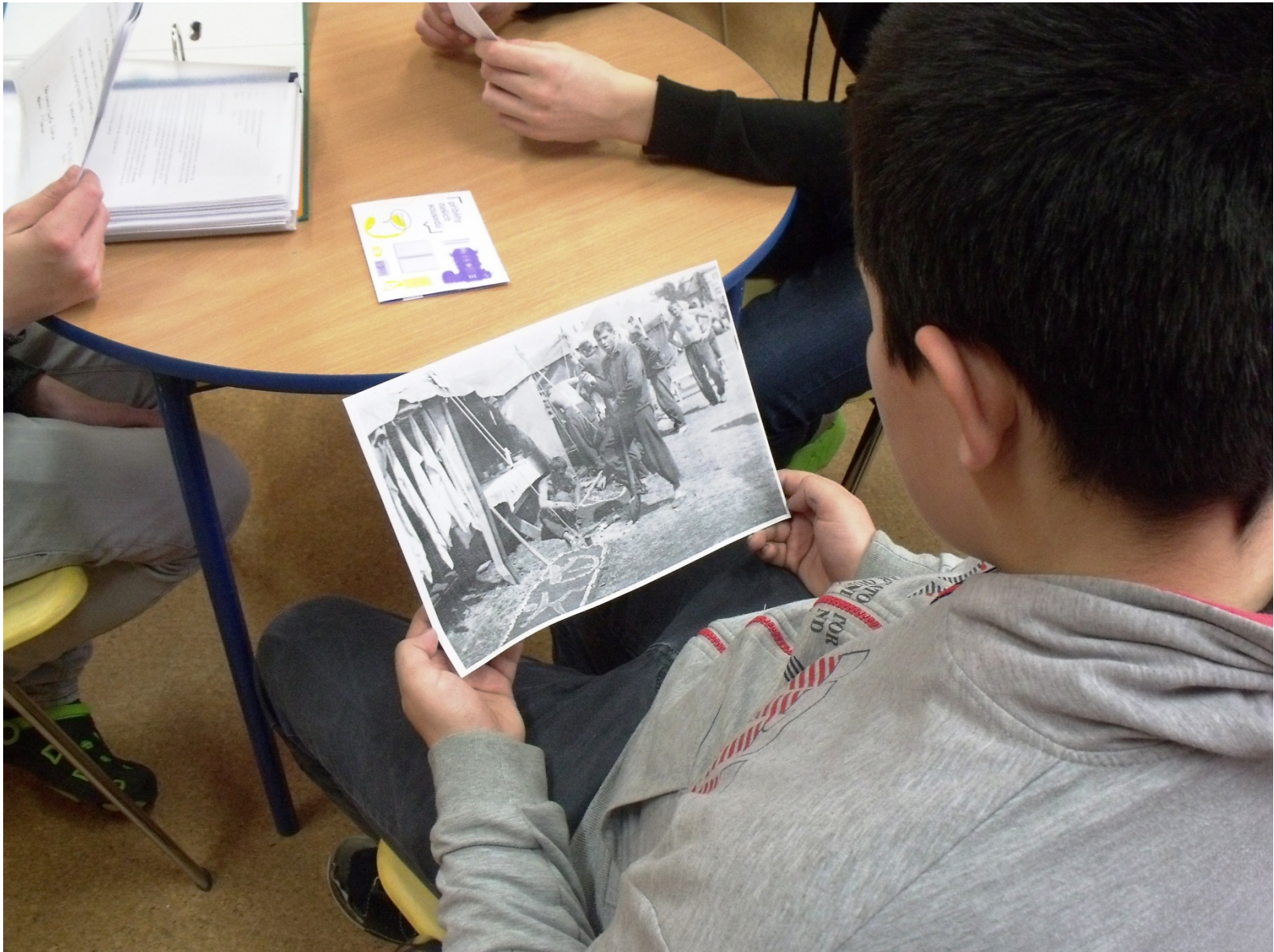
Náš tým při nahrávání u pana Morkuse.

„ Ještě v té době, kdy se předělávala hospoda a já jsem nevěděl, kde mi hlava stojí, za mnou přišla moje matka. Říkala, že byla v kostele, že zapálila svíčku, že už jsou komunisté pryč. A ještě povídá: A teď nám musí vrátit, co ukradli. Oni nám ukradli pole, tak ať to teda vrátí. A já jsem se o to začal zajímat. To podivné darování státu. Bylo to darování v tísní a v restituci jsme to dostali nazpátek, ten hektar a půl polí. Moje matka měla strašnou radost, říkala, že zase zapálí svíčku v kostele. Že spravedlnost konečně zvítězila.“

Náš tým při studiu písemných materiálů pana Morkuse .

FRANČEK ČERMINKA
V TŘEŠTI

v Třešti dne 11. března 1928.

Vaše Blahorodí !

K podpisu kupní smlouvy o pozemky koupené od Třeštského
velkostatku v katastru obce Jezdovic dostavte se do mé
kanceláře oba páni manželé
ve středu dne 17. března 1928
o 9. hodinách dopoledne
a přineste s sebou kupní cenu

náklad za kupní smlouvu s provedením 1.350 Kč
a útraty geometrického plátnu 130 Kč
S veškerou úctou 27 Kč

*Ráni manželé Josef a Antonie
Jezdovic*

FR. ČERMINKA,
notář.

Realizační tým projektu PŘÍBĚHY NAŠICH SOUSEDŮ

ZŠ Jihlava, Jungmannova 6, příspěvková organizace

Tomáš Hermann

Martin Kučera

Marek Kudrna

Mgr. Pavel Koreň

Jihlava, březen 2017